

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказом Мінагрополітики
від 04 жовтня 2023 року № 1754

УДК 634.31/.34

Код UPOV: PONCI_TRI

Методика
проведення експертизи сортів понцирусу трилистого (*Poncirus trifoliata*
(L.) Raf., Group 5) на відмінність, однорідність і стабільність

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів *Poncirus trifoliata* (L.) Raf., Група 5: Понцирус трилистий та його гібриди.

1) У випадку міжвидових гібридів роду *Citrus* L. Методика має бути використана відповідно до зовнішнього опису плоду. Однак, якщо сорт не можна чітко вирізнити з-поміж інших сортів, яких стосується Методика, тоді має бути використана інша Методика експертизи сорту.

2) У випадку міжвидових гібридів, навіть якщо сорт чітко вирізняється з-поміж інших сортів, яких стосується Методика, можливе використання додаткових ознак цитрусових для експертизи сорту.

2. Необхідний рослинний матеріал – живці, щеплені рослини

1) Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається садивний матеріал для експертизи сорту.

2) Мінімальна кількість садивного матеріалу має становити 10 живців (діаметром 6–10 мм), узятих із типових рослин, достатніх для розмноження 10 рослин, або, якщо цього вимагає компетентний орган, 10 однорічних щеплених дерев.

3) Садивний матеріал має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками та відповідати вимогам чинних

нормативних документів щодо якості і сортових характеристик.

Перевага надається не отриманим через розмноження *in vitro*. Якщо матеріал був отриманий у результаті розмноження *in vitro*, про це заявник має повідомити.

4) Садивний матеріал нічим не обробляють.

3. Метод експертизи

1) *Тривалість експертизи*

Експертиза має тривати щонайменше два незалежні цикли задовільного плодоношення, за необхідності експертизу продовжують на третій.

2) *Місце експертизи*

Експертизу проводять у двох закладах експертизи (основному та додатковому).

3) *Умови для проведення експертизи*

Експертизу виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано літерами в другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

Усі обстеження слід проводити на рослинах одного віку, не раніше ніж три роки після садіння. Вік рослин повинен вказуватись.

4) *План експертизи*

Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило б обстеженням, які тривають до кінця циклу вирощування. Кожне дослідження має включати щонайменше 5 рослин. Рекомендована схема розміщення рослин $3,0 \times 3,0$ м.

5) *Метод дослідження*

Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки проставлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій

колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання групи попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак (наприклад, довжина);

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

6) *Кількість рослин / частин рослин.* Експертизі підлягає щонайменше 5 рослин.

Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання 5 рослин або 10 частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 5 рослин або 10 частин рослин;

VG: візуальна разова оцінка 5 рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 5 рослин або 10 частин рослин.

4. Оцінка відмінності, однорідності та стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

1) *Експертиза на відмінність*

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за виявленням ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом

порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

2) Експертиза на однорідність

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 1% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з п'яти рослин нетипові не допускаються.

Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

3) Експертиза на стабільність

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в Описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, наприкінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він може вважатися стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за найвідмітнішими морфологічними ознаками для кожного сорту. Для групування сортів використовують ознаки, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже слабо варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Рекомендовано для групування такі ознаки:

- Листок: раннє опадання (ознака 7);
- Листок: кількість листочків (ознака 8);
- Поверхня плоду: опушення (ознака 72);
- Плід: кількість насінин (контрольоване самозапилення) (ознака 100);
- Насінина: поліембріонія (ознака 102).

Для чіткої реєстрації виявлення ознак поряд із сортами-кандидатами необхідно висаджувати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучають до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або регіональні умови доквілля це унеможлиблюють;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

(a)–(g) – див. пояснення в Розділі 8.

Список альтернативних назв і відповідних підгруп див. в Розділі 8.

7. Таблиця ознак сортів понцирусу трилистого

Ознаки		Ступені виявлення ознак	Коди	Сорти-еталони
1	2	3	4	5
1. (*) (+) PQ	Дерево: габітус VG	прямий	1	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
		розлогий	2	CPB 4475 (CML)
		пониклий	3	
2. QN	Дерево: щільність колючок VS	відсутні або нещільна	1	
		середня	2	
		щільна	3	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
3. QN	Дерево: колючки за довжиною MS	короткі	3	
		середні	5	
		довгі	7	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
4. QN	Гілка: вираженість сочевичок VS	слабка	3	
		помірна	5	
		сильна	7	Cunningham (CTG)
5. (*) QL	Молодий листок: антоціанове зabarвлення VS (a)	відсутнє	1	Troyer (CTG)
		наявне	9	
6. QN	Молодий листок: інтенсивність антоціанового зabarвлення	слабка	3	
		середня	5	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	VS (a)	сильна	7	
7. (*) PQ	Листя: раннє опадання VG (b)	відсутнє	1	CPB 4475 (CML)
		частково наявне	2	Troyer (CTG)
		наявне	3	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
8. (*) QN	Листок: кількість листочків MS (b)	лише один	1	
		змінюється (один/два)	2	Troyer (CTG)
		лише три	3	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
9. QN	Листкова пластинка: за довжиною (апикальний листочок у випадку складного листка) MS (b)	коротка	3	
		середня	5	
		довга	7	
10. QN	Листкова пластинка: за шириною (як для 9) MS (b)	вузька	3	
		середня	5	
		широка	7	
11. QN	Листкова пластинка: відношення	мале	3	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
		середнє	5	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	довжина / ширина (як для 9) MS (b)	велике	7	
12. QN	Листкова пластинка: за довжиною (бічні листочки у випадку складного листка) MS (b)	коротка	3	
		середня	5	
		довга	7	
13. QN	Листкова пластинка: за шириною (як для 12) MS (b)	вузька	3	
		середня	5	
		широка	7	
14. QN	Листкова пластинка: відношення довжина / ширина (як для 12) MS (b)	мале	3	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
		середнє	5	
		велике	7	
15. QN	Листкова пластинка:	мале	3	
		середнє	5	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	відношення довжина листкової пластинки апикального листочка / довжина листової пластинки бічного листочка MS (b)	велике	7	
16. QN	Листкова пластинка: форма поперечного перерізу (як для 9) VS (b)	пряма або злегка увігнута	1	
		проміжна	2	
		сильно увігнута	3	
17. QN	Листкова пластинка: скручування VS (b)	відсутнє або слабке	1	
		помірне	2	
		сильне	3	
18. QN	Листкова пластинка: пухирчатість VS (b)	відсутня або слабка	1	
		помірна	2	
		сильна	3	
19. QN	Листкова пластинка: зелене	світле	3	
		помірне	5	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	забарвлення VG (b)	темне	7	
20. QN	Листкова пластинка: опушення нижнього боку VS (b)	відсутнє або слабке	1	
		помірне	2	
		сильне	3	
21. QN	Листкова пластинка: хвилястість краю VS (b)	відсутня або слабка	1	
		помірна	2	
		сильна	3	
22. (*) QN	Листкова пластинка: надрізи краю VS (b)	відсутні	1	
		городчасті	2	
		зубчасті	3	
23. (*) (+) PQ	Листкова пластинка: форма верхівки VS (b)	загострена	1	
		гостра	2	
		тупа	3	
		округла	4	
24. (+) QL	Листкова пластинка: ямка на верхівці	відсутня	1	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	VS (b)	наявна	9	
25. QN	Черешок: за довжиною MS (b)	короткий	3	
		середній	5	
		довгий	7	
26. (*) QL	Черешок: крила VS (b)	відсутні	1	
		наявні	9	
27. QN	Лише для сортів, у яких черешок листка з крилами. Черешок: крила за шириною MS, (b)	вузькі	3	
		середні	5	
		широкі	7	
28. QL	Генеративна брунька: антоціанове забарвлення VS (c), (d)	відсутнє	1	
		наявне	9	
29. QN	Генеративна брунька::інтенсивні сть антоціанового забарвлення VS (c), (d)	слабка	3	
		помірна	5	
		сильна	7	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
30. QN	Квітка: діаметр чашолистка MS (с)	малий	3	
		середній	5	
		великий	7	
31. QN	Квітка: пелюстка за довжиною MS (с)	коротка	3	
		середня	5	
		довга	7	
32. QN	Квітка: пелюстка за шириною MS (с)	вузька	3	
		середня	5	
		широка	7	
33. QN	Квітка: відношення довжина / ширина пелюстки MS (с)	мале	3	
		середнє	5	
		велике	7	
34. QN	Квітка: тичинки за довжиною MS (с)	короткі	3	
		середні	5	
		довгі	7	
35. PQ	Тичинка: забарвлення тичинкової нитки VS (с)	біле	1	Carrizo (CTG)
		рожеве	2	Forner Alcaide 13 (CTI)
36.	Пиляк: забарвлення	біле	1	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
PQ	VS (с)	світло-жовте	2	
		жовте	3	
37. QL	Пиляк: життєздатний пилок VS (с)	відсутній	1	
		наявний	9	
38. QN	Маточка: за довжиною MS (с)	коротка	3	
		середня	5	
		довга	7	
39. QL	Зав'язь: опушення VS	відсутнє	1	
		наявне	9	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
40. (*) QN	Плід: за довжиною MS (d)	короткий	3	
		середній	5	
		довгий	7	
41. QN	Плід: діаметр MS (d)	малий	3	
		середній	5	
		великий	7	
42. QN	Плід: відношення довжина / діаметр MS (d)	мале	3	
		середнє	5	
		велике	7	
43. QN	Плід: розміщення найширшої частини VS(d)	біля плодоніжки	1	
		посередині	2	
		біля верхівки	3	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
44. (+) PQ	Плід: форма поперечного перерізу VS (d)	округла	1	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
		злегка кутааста	2	
		рельєфна	3	
45. (+) PQ	Плід: основна форма в центральної частині (за виключенням шийки, комірка та ямки біля плодоніжки) VS (d)	плоска	1	
		злегка округла	2	
		округла	3	
		конусоподібна	4	
46. (+) QL	Плід: шийка VS (d)	відсутня	1	
		наявна	9	
47. QN	Лише для сортів з шийкою. Плід: шийка за довжиною MS (d)	коротка	3	
		середня	5	
		довга	7	
48. QN	Лише для сортів з шийкою. Шийка: за товщиною MS (d)	тонка	3	
		середня	5	
		товста	7	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
49. (+) QL	Лише для сортів без плодової шийки. Плід: ямка біля плодоніжки VS (d)	відсутня	1	
		наявна	9	
50. QN	Лише для сортів без шийки. Плід: ямка біля плодоніжки за глибиною MS (d)	мілка	3	
		середня	5	
		глибока	7	
51. (+) QL	Плід: звуження біля плодоніжки VS (d)	відсутнє	1	
		наявне	9	
52. QN	Плід: ступінь звуження MS (d)	слабкий	3	
		середній	5	
		сильний	7	
53. QN	Плід: кількість радіальних жолобків біля плодоніжки MS (d)	відсутні або мала	1	
		середня	2	
		велика	3	
54.	Плід: радіальні	короткі	3	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
QN	жолобки біля плодоніжки за довжиною MS (d)	середні	5	
		довгі	7	
55. QN	Лише для сортів з шийкою. Плід: звуження у місці прикріплення плодоніжки VS (d)	відсутнє або мілке	1	
		середнє	2	
		глибоке	3	
56. (+) QL	Плід: комірець VS (d)	відсутній	1	
		наявний	9	
57. QL	Плід: відокремлюючий шар між квітковим диском і плодом VS (d)	відсутній або слабко розвинений	1	
		помірний	2	
		дуже розвинений	3	
58. (+) QN	Плід: основна форма дистальної частини (не включаючи сосок, опуклість «пупка» і ямку на	плоска	1	
		злегка округла	2	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	дистальному кінці) VS (d)	сильно округла	3	
59. (+) QL	Плід: ямка на дистальному кінці VS (d)	відсутня	1	
		наявна	9	
60. QN	Плід: ямка на дистальному кінці за глибиною MS (d)	мілка	3	
		середня	5	
		глибока	7	
61. (*) (+) QL	Плід: сосочок VS (d)	відсутній	1	
		наявний	9	
62. QL	Плід: виступ сосочка VS (d)	слабкий	3	
		середній	5	
		сильний	7	
63. QL	Плід: ареола VS (d)	відсутня	1	
		неповна	2	
		повна	3	
64. (+) QL	Плід: тип ареоли VS (d)	гладенький	1	
		виїмчастий	2	
		ребристий	3	
65.	Плід: діаметр	малий	3	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
QN	ареоли MS (d)	середній	5	
		великий	7	
66. QN	Плід: діаметр маточкового рубчика MS, (d)	малий	3	
		середній	5	
		великий	7	
67. QN	Плід: виступ маточки MS (d)	малий	3	
		середній	5	
		великий	7	
68. QL	Плід: збереження маточки VS (d)	відсутнє	1	
		часткове	2	
		повне	3	
69. QN	Плід: опуклість пупка VS (d)	відсутня або слабка	1	
		середня	2	
		сильна	3	
70. QL	Плід: радіальні жолобки дистального кінця VS, (d)	відсутні	1	
		наявні	9	
71. PQ	Поверхня плоду: домінуюче забарвлення	зелене	1	
		жовто-зелене	2	
		зелене і жовте	3	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	VS	світло-жовте	4	
	(d)	жовте	5	
	(e)	жовто-оранжеве	6	
		оранжеве	7	
		темно-оранжеве	8	
		зелене і оранжеве	9	
		жовте і оранжеве	10	
		оранжево-червоне	11	
		жовте і червоне	12	
		оранжеве і червоне	13	
72. (*) QL	Поверхня плоду: опушення VS (d), (e)	відсутнє	1	
		наявне	9	<i>Poncirus trifoliata</i> (PON)
73. (*) QN	Поверхня плоду: інтенсивність опушення VS (d), (e)	слабка	3	
		помірна	5	
		сильна	7	
74. QN	Поверхня плоду: характер VS (d), (e)	гладенька	3	
		помірно шерехата	5	
		шерехата	7	
75. QN	Поверхня плоду: розмір олійних залозок	більш-менш однакового розміру	1	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	VS (d), (e)	більші вроздріб з меншими	2	
76. QN	Поверхня плоду: розмір найбільших олійних залозок MS, (d), (e)	малий	3	
		середній	5	
		великий	7	
77. QN	Поверхня плоду: помітність найбільших олійних залозок VS (d), (e)	слабка	3	
		середня	5	
		сильна	7	
78. PQ	Поверхня плоду: ямкуватість і горбкуватість олійних залозок VS (d) (e)	ямкуватість і горбкуватість відсутні	1	
		ямкуватість відсутня, горбкуватість наявна	2	
		ямкуватість наявна, горбкуватість відсутня	3	
		ямкуватість і горбкуватість наявні	4	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
79. QN	Лише для сортів з ямкуватістю олійних залозок. Поверхня плоду: щільність розміщення ямок VS (d), (e)	нещільна	3	
		середня	5	
		щільна	7	
80. QN	Лише для сортів з ямкуватістю олійних залозок. Поверхня плоду: ямки на олійних залозках за глибиною MS (d), (e)	мілкі	3	
		середні	5	
		глибокі	7	
81. QN	Лише для сортів з горбкуватістю олійних залозок. Поверхня плоду: щільність горбочків VS (d), (e)	нещільна	3	
		середня	5	
		щільна	7	
82. QN	Лише для сортів з горбкуватістю олійних залозок.	слабкий	3	
		середній	5	
		сильний	7	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	Поверхня плоду: ступінь горбкуватості VS (d), (e)			
83. QL	Плодова шкірка: за товщиною MS (d), (e)	тонка	3	
		середня	5	
		товста	7	
84. QN	Плодова шкірка: зростання із м'якоттю VS (d), (e)	слабке	3	
		середнє	5	
		сильне	7	
85. QN	Плодова шкірка: міцність VS (d), (e)	слабка	3	
		середня	5	
		сильна	7	
86. QN	Плодова шкірка: помітність олійних залозок на внутрішній поверхні VS (d), (e)	відсутні або слабко помітні	1	
		середньо помітні	2	
		сильно помітні	3	
87. PQ	Плід: забарвлення альбедо VS	зеленувате	1	
		біле	2	
		світло-жовте	3	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	(d)	світло-оранжеве	4	
		рожеве	5	
		червонувате	6	
88. QN	Плід: альbedo за щільністю VS (d)	нещільне	3	
		середнє	5	
		щільне	7	
89. QN	Плід: кількість альbedo, що зросло із м'якоттю (не включаючи волокна) VS (d)	відсутні або дуже мала	1	
		мала	3	
		середня	5	
		велика	7	
		дуже велика	9	
90. QL	Плід: волокна альbedo VS (d)	відсутні	1	
		наявні	9	
91. QN	Плід: кількість волокон альbedo MS (d)	мала	3	
		середня	5	
		велика	7	
92. PQ	Плід: основне забарвлення м'якоті VS (d)	білувате	1	
		світло-зелене	2	
		світло-жовте	3	
		жовте	4	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	(f)	світло-оранжеве	5	
		оранжеве	6	
		темно-оранжеве	7	
		червоне	8	
		пурпурове	9	
		жовте і червоне	10	
93. QL	Плід: гіркота м'якоті (d), (f)	відсутня	1	
		наявна	9	
94. QN	Плід: щільність серцевини VS (d) (f)	відсутня або дуже нещільна	1	
		нещільна	3	
		помірна	5	
		щільна	7	
		дуже щільна	9	
95. QN	Плід: рудиментарність сегментів VS (d), (f)	відсутня або слабка	1	
		помірна	2	
		сильна	3	
96. QN	Плід: кількість добре розвинених сегментів MS (d), (f)	мала	3	
		середня	5	
		велика	7	
97. QN	Плід: міцність стінок сегментів	слабка	3	
		середня	5	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	MS (d), (f)	сильна	7	
98. PQ	Плід: наявність пупка (вигляд з середини) VS (d)	відсутній або дуже рідко присутній	1	
		частково присутній	2	
		завжди присутній	3	
99. QN	Плід: соковитість VS (d)	низька	3	
		середня	5	
		висока	7	
100. (+) QN	Плід: кількість насінин (контрольоване самозапилення) MS (d)	відсутні або дуже мала	1	
		мала	3	
		середня	5	
		велика	7	
		дуже велика	9	
101. (+) QN	Плід: кількість насінин (вільне запилення) MS (d)	відсутнє або дуже мала	1	
		мала	3	
		середня	5	
		велика	7	
		дуже велика	9	
102. (*) QL	Насінина: поліембріонія VS (g)	відсутня	1	
		наявна	9	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
103. QN	Насінина: за довжиною MS (g)	коротка	3	
		середня	5	
		довга	7	
104 QN	Насінина: за шириною MS (g)	вузька	3	
		середня	5	
		широка	7	
105. QL	Насінина: поверхня VS (g)	гладенька	1	
		зморшкувата	2	
106. PQ	Насінина: зовнішнє забарвлення VS (g)	зеленувате	1	
		білувате	2	
		жовтувате	3	
		рожевувате	4	
		коричнювате	5	
107. PQ	Насінина: внутрішнє забарвлення насінневої шкірки VS (g)	біле	1	
		світло-жовте	2	
		світло-коричневе	3	
		коричневе	4	
		темно-коричневе	5	
		червоне	6	
		пурпурове	7	
108. PQ	Лише для поліембріональних сортів: Насінина: забарвлення	біле	1	
		кремове	2	
		світло-зелене	3	
		темно-зелене	4	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	сім'ядолей VS (g)			
109. (*) QN	Рослина: кількість цвітінь MG	одне більше одного	1 2	
110. QN	Час споживчої стиглості плодів MG	ранній середній пізній	3 5 7	
111. (+) QL	Рослина: самонесумісність VS	відсутня наявна	1 9	

8. Пояснення до Таблиці ознак сортів понцирусу трилистого

1) Пояснення, що охоплюють декілька ознак

Зміст ознаки подано в Таблиці ознак у другій колонці, які слід обстежити і оцінити, як вказано нижче:

(а) Молодий листок: обстеження молодого листка проводять під час активної весняної вегетації.

(б) Листок: обстеження листка проводять на повністю розвинених листках у середній третині наймолодших весняних пагонів, де на ділянці галушення не спостерігаються ознаки активного росту.

(с) Квітка: якщо не зазначено інше, обстеження квіткової бруньки і квітки проводять на верхівковій квітковій бруньці і квітці під час повного цвітіння сорту.

Обстеження відкритої квітки проводять у перший день розкриття.

(d) Плід: обстежують плоди в період споживчої стиглості. Плід має

оглядатись щотижня до досягнення фази повного досягання. Усі плоди для обстеження беруть із периферійної частини дерева. Плоди неправильної форми, яка є наслідком росту в суплідді, не враховують.

(е) Поверхня плоду і плодова шкірка: обстеження поверхні плоду та його шкірки проводяться в середній частині, між основою та верхівкою.

Визначення маслянистості плоду проводять протягом трьох-семи днів після збирання.

(f) Плодова м'якоть: Обстежують м'якоть плоду на поперечному перерізі через його середину.

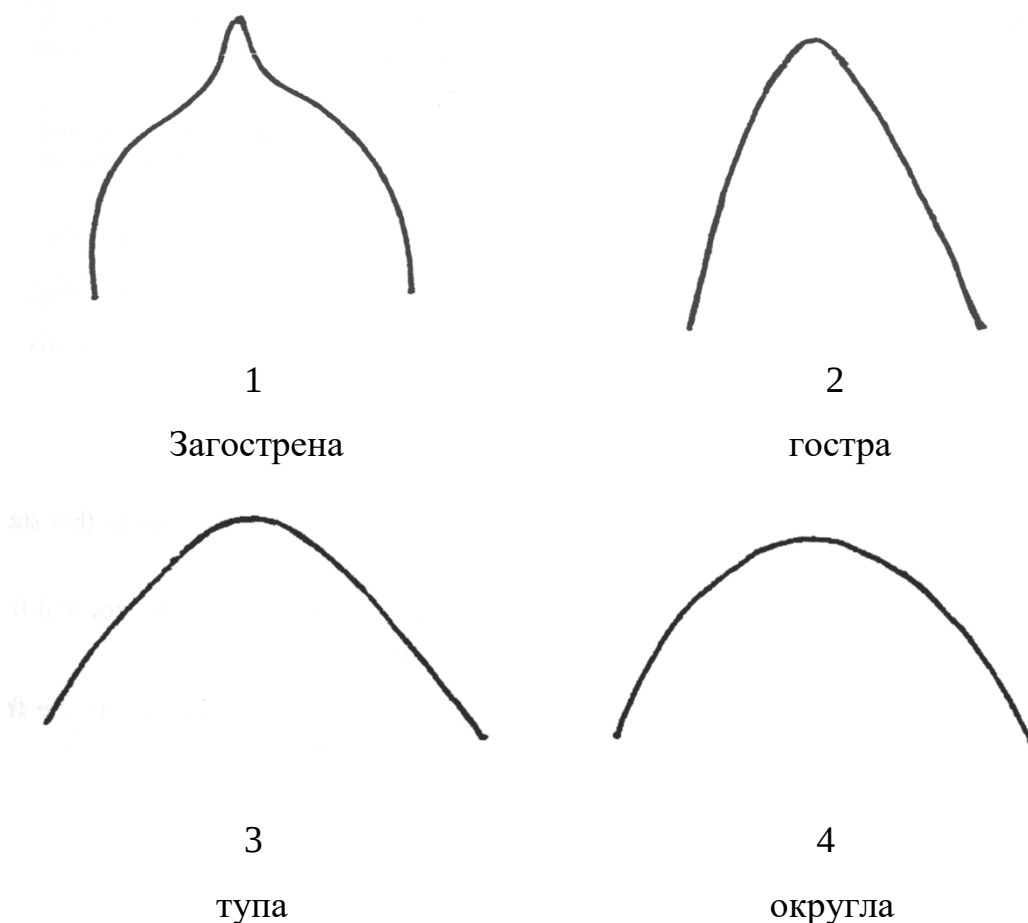
(g) Насіння: Обстежують свіжозібране насіння.

8.2 Пояснення, що стосуються окремих ознак

До 1 Дерево: габітус

Обстеження проводять одразу після збирання врожаю.

До 23 Листкова пластинка: форма верхівки

До 24 Листкова пластинка: ямка на верхівці

1

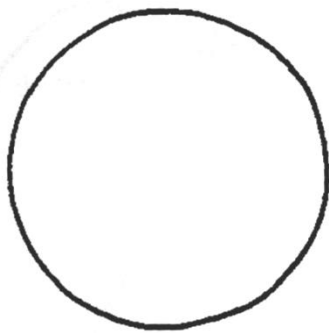
Відсутня

9

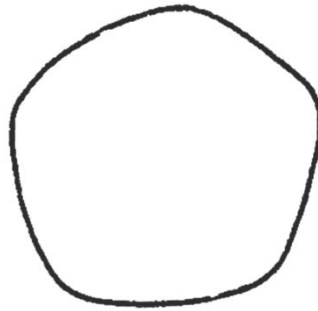
наявна

До 44 Плід: форма у поперечному перерізі

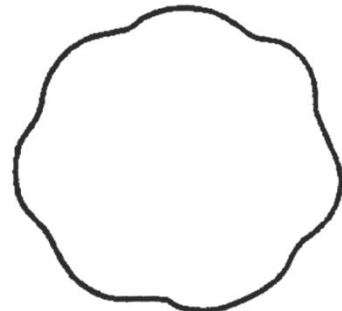
1

Округла

2

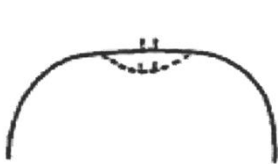
злегка кутаста

3

горбкувата

До 45 Плід: основна форма в центральній частині (за виключенням шийки, комірця та ямки біля плодоніжки)

1

Плоска

2

злегка округла

3

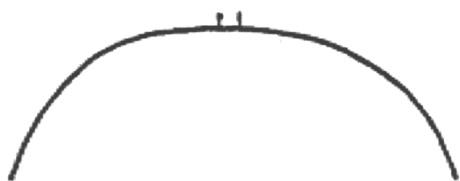
округла

4

конусоподібна

До 46 Плід: шийка

1

Відсутня

9

наявна

До 49 Лише для сортів без шийки. Плід: ямка біля плодоніжки

1

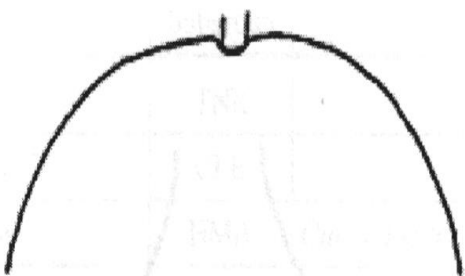
Відсутня

9

наявна

До 51 Плід: звуження біля плодоніжки

1

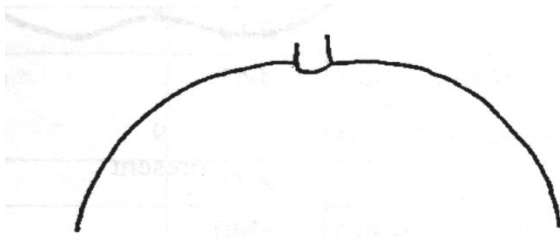
Відсутнє

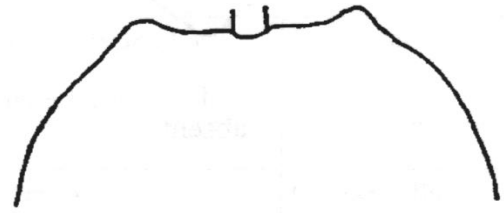
9

наявне

До 56 Плід: комірець

1 Відсутній

9 наявний

До 58 Плід: основна форма дистальної частини (не включаючи сосок, опуклість „пупка” і ямку на дистальному кінці)

1

Плоска

2

злегка округла

3

округла

До 59 Плід: ямка на дистальному кінці

1 Відсутня

9 наявна

1

Відсутній

9

наявний

До 61 Плід: сосочок

1

Відсутній

9

наявний

До 64 Плід: тип ареоли

1

Гладенький

2

виїмчастий

3

ребристий

До 100 Плід: кількість насінин (контрольоване самозапилення)

Контрольоване самозапилення необхідне для відповідної продуктивності насіння.

До 101 Плід: кількість насінин (вільне запилення)

Відкрите запилення означає природне запилення між деревами одного сорту.

До 111 Рослина: самонесумісність

Сорт є самонесумісним, коли фертильний пилок власної квітки або інших квіток того ж сорту не здатен запліднити зав'язь.

Список прикладів сортів понцирусу трилистого

Назва сорту	Підгрупа
CPB 4475	CML
Carrizo	CTG
Cunningham	CTG
Forner Alcaide 13	CTI
Poncirus trifoliata	PON
Troyer	CTG

Група 5 – альтернативні назви і відповідні підгрупи

Латинська назва	Підгрупа	
<i>Citrus clementina</i> Hort. Ex Tan. × <i>Poncirus trifoliata</i> (L.) Raf.	HPO	Citrentin
<i>Citrus limon</i> (L.) Burm. × <i>Poncirus trifoliata</i> (L.) Raf.	CTL	Citremon
<i>Citrus paradise</i> Macf. × <i>Poncirus trifoliata</i> (L.) Raf.	CML	Citrumelo
<i>Citrus reticulate</i> Blanco × <i>Poncirus trifoliata</i> (L.) Raf.	CTI	Citrandarín
<i>Citrus sinensis</i> (L.) Osb. × <i>Poncirus trifoliata</i> (L.) Raf.	CSG	Citrangle
<i>Fortunella</i> sp. × <i>Poncirus trifoliata</i> (L.) Raf.	HPO	Citrumquat
<i>Poncirus polyandra</i> S. Q. Ding et al.	PON	
<i>Poncirus trifoliata</i> (L.) Raf.	PON	Golden Apple, Trifoliata Orange

9. Література

1. Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of Trifoliata orange (*Citrus* L. – Group 5) (TG /83/4, UPOV) // Geneva. 2003-04-09. – 40 P. // URL: www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg083.pdf